

AZ ANYAKÖNYBEN OLVASTUK

Ács: megkeresztelték: Bartha Tímeát, Szigeti Lucát, Apjok Barbarát, Orbán Gergelyt, Samai Zsoltot, Samai Szabrinát, Szuri Lilient, Morovits Mírát, Fikner Raul Attilát, Taár Bendegúzt, Szabó Olivért, Varga Patrikot, Nemeséri Barnabást, Szalai Kolost, Balácsi Dominik Jánost házasságot kötött: Éri Gábor és Bottyán Beáta eltemették: Hegedűs Károlynét, Varga Bélát, Kulhanek Mihályt, Lovas Pétert, Kiss Kálmánét, Decsi Jánosnét, Kántor Jánosnét, Baráth Vincénét, Kucserka Pálnét, Torma Jánosnét, Müllner Ferencet

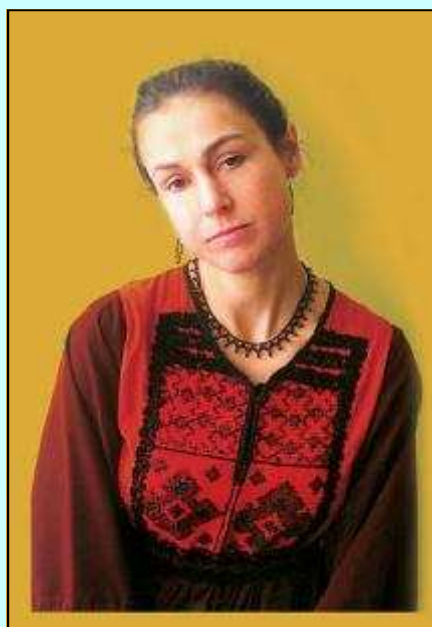
Kisbér: megkeresztelték Garai Noémit, Sebestyén Zselykét, Sebestyén Kendét, Varga Flórát, Csótár Sárát, Mayer Matthiast

Kömlöd: megkeresztelték Nagy Edinát

Nagyigmánd: Eltemették: Varga Tibornét

HÁLAADÁS ÁCSON

2017. október 22-én hálaadó istentiszteletet tartottak Ácson. Az igehirdetést Máté László esperes úr végezte Jézus főpapi imádsága alapján a János evangéliuma 17. részéből. Az igehirdetést követően Gerecsei Zsolt lelkipásztor számolt be a befejezett építkezésekről. A gyülekezet 2016-ban 500 000 Ft támogatást kapott az Emberi Erőforrások Minisztériumától. A támogatás közönségi helyiségek modernizálását, kisebb renoválását szolgálta a kiírás szerint. Ennek az összegnek a felhasználásával és gyülekezeti önerőből elkészült a gyülekezeti terem-iroda-gyülekezeti konyha-vizesblokk-kisterem komplexum felújítása. A nedves falakat szigetelő vakolattal látták el, az összes nyílászárót kívül-belül mázolták, az épületet kívül színezték és kijavították a teljes épületszámny elektromos hálózatának cseréje, új világítótestek és kapcsolók-konnektorok kerültek felszerelésre. A munkák után az egész épületrész belső meszelése is megtörtént. E munkáktól függetlenül, de velük egyszerre készült el a parókia bővítése is. Ennek során a régi gyülekezeti terem utcai frontján két szoba, zuhanyzó, WC, gardrób került kialakításra. Ezen épületrész teljes munkálatai is befejeződtek. Dr. Szentir-

Écsi Gyöngyi lelkipásztor

mai István főgondnok megköszönte esperes úr szolgálatát, majd köszönetet mondott a munkához nyújtott segítségért a gyülekezetnek. Kiemelte, hogy mind az anyagi jellegű adományok, mind a kétkezi munka nagy segítségünkre volt. Köszönetet mondott azért is, hogy a szakemberek sok anyagot, munkát ajánlottak fel, amelyek lehető-

Nyílt nap
a Pápai Református
Teológiai Akadémián
(8500 Pápa, Március 15. tér 13-14.)
2017. november 29., 10 óra,
II. emeleti nagyterem

Meghirdetett szakok:

- református teológia osztatlan mesterképzés (MA)
- katechéta-lelkipásztori munkatárs (BA)
- református hit- és erkölcsoktatási szakirányú továbbképzési szak

Szeretettel várunk minden érdeklődőt!

Elérhetőségek:
rektor@prta.hu
http://www.prta.hu
89/312-331 ; 30/748-1670
8500 Pápa, Pf. 141.

vé tették sok százezer forint megtakarítását. Az istentisztelet után a gyülekezet tagjai meg is tekinthették, birtokba is vehették a felújított közösségi tereket, illetve láthatták a parókia kibővített részét.

A vasárnap ünnepélyességét folytatta és megkoronázta délután Écsi gyöngyi hetényi lelkipásztor szolgálata. A koncert során elhangzottak archaikus, bibliai történeteket feldolgozó énekek a régi népi kegyességéből. Sok bizonyágtétel, emlék, tovább adott bölcsesség, és néhány tanulságos mese kísérte az énekeket. Jó volt együtt énekelni az énekeskönyvünk néhány reformáció korabeli énekét és hallgatni Alt István hegedűjátékát. A koncert bevételét a hetényi református templom felújítására ajánlottuk fel. Écsi Gyöngyi elmondta, hogy a templom felújítása során előkezdült az újkori festés alól a berendezés régi, színes festése. A felújítás során ezt is igyekeznek helyreállítani és így a templom visszanyeri eredeti szépségét.

Gerecsei Zsolt

Újságunkat – hirdetőinknek és alapítványunk támogatóinak köszönhetően – ingyenesen juttatjuk el olvasóinkhoz!

Hét Határ Református hitéleti lap. Megjelenik minden hónap első vasárnapján Ács, Ászár, Bana, Bábolna Bokod, Csép, Császár, Dad, Ete, Kisigmánd, Kisbér, Kömlöd, Környe, Környebánya, Nagyigmánd, Oroszlány, Réde, Vérteskethely, Szákszend, Tárkány reformátusai közt

Kiadó: "Közelebb Egymáshoz" Alapítvány 2941 Ács, Fő u. 71. Felelős kiadó: **Gerecsei Zsolt** elnök
Szerkesztőség: 2853 Kömlöd, Perczel u. 26. tel.: 06-34/578-503 fax.: 06-34/470-543 email: hethatarlap@gmail.com
Felelős szerkesztő: **Bogáth István** Nyomtatás: MONTÁZS Press Kft. Oroszlány tel.: 20/454-35-41 Molnár Ferenc ügyvezető
Internet elérhetőség: www.hethatar.refdunantul.hu
ISSN 1417 - 7641

20. ÉVES

Hét Határ

Református hitéleti lap XXI. évfolyam 11. szám 2017. november

REFORMÁCIÓ 500

MEGEMLEKEZÉS A TATAI EGYHÁZMEGYÉBEN

A szélviharos, esős időben a tatai református templomban gyülekeztek 2017. október 29-én délután a Tatai Református Egyházmegye reformátusai, hogy közösen emlékezzenek a REFORMÁCIÓ 500 keretében az elmúlt 500 évről. A krónikák ilyen rendezvények kapcsán azt szokták írni, hogy a zsúfolásig megtelt templom adott otthont a megemlékezésnek. A nap krónikása azonban erről nem tud számot adni, hiszen bőven maradt üres hely az egyházmegye központi templomában. A tatai templom mindenképpen az, hiszen az egyházmegye is a tatai nevet használja. Akik viszont eljöttek nem bánták meg, hiszen a történések viszont méltóak voltak reformátusságunkhoz és emlékezésünkhöz.

A 89. zsoltár első versének eléneklése után az egyházmegye esperese, nagytiszteletű Máté László olvasta az Igét Ézs.4. 6-8 alapján. Főtiszteletű Köntös László a Dunántúli Református Egyházkerület főjegyzője igehirdetését hallgathattuk. Ő, Isten Igéjét a Zsidókhöz írt levél 13. fejezetének 8. verse alapján hirdette. Hallhatunk Krisztus állandóságáról. Itt az Ige vitatkozik a mai élet illúzióival, hiszen Jézus Krisztus mindörökké ugyanaz. A modern embernek nem kell Isten, de ez mindenképpen vakvágány. Mindig vissza kell találnunk az Igéhez. Nekünk egyetlen vigasztalásunk az ami az igében is olvasható, hogy **mindörökké**.

Istent nem kell formálni, nem kell, hogy változzon.

Kijelentette, vagy egy jó hír, Isten nem fejlődik!

A tatai kórus ezek után a 390. dicséret énekével szolgált a gyülekezet előtt.

Vladár Gábor, a Pápai teológia nyugalmazott rektora előadásában a reformátorokról szólt. A reformáció igazán jól jelképezi a genfi emlékmű, ami nem egyedülálló szobor, hanem egy fal, ami igazi törésvonalat jelent az egyház életében. Említést tett arról, hogy az egykori reformátorok milyen széles és kiterjedt levelezést folytattak, több tízez-

res levélváltás folyt közöttük, így tartván a kapcsolatot, így tartván egymásban a megerősítést, hogy jó úton járnak.

Említést tett arról, hogy bár volt Biblia ezt azonban csupán a XII. századig volt nyilvános, onnan csak a papok olvasták.

Kálvin mondta ki először azt a kifejezést, Anyaszentegyház és ez az egyház Jézus Krisztus egyháza, ami nem más mint a szentek közössége.

A kórus újabb szolgálata után dr. Márkus Mihály nyugalmazott püspök szólt az ötszázadik évfordulóra készített emléktábláról, melyet nt. Szabó Elő lelkipásztorral közösen leplezett le.

Mindezek után Czinke Zsolt, a Komáromi Református Egyházmegye lelkészi főjegyzője szólt az ünnepelőkhöz. Említést tett arról, hogy száz évvel ezelőtt még egységes volt az egyházkerület és akkor az ő templomaikban is elhelyezték az akkori emléktáblát.

Az esemény nt. Máté László esperes zárszavával ért véget.

A gyülekezeti teremben a szeretetvendégség keretében még hosszú ideig beszélgethettünk egymással.

Bogáth István

REFORMÁCIÓ 500 NAGYIGMÁNDON

rációkon átívelő örökségének hivatott emléket állítani ez utóbbi fáska.

Jó volt együtt lenni, emlékezni és megmártózni a reformáció örökségében. Az 501. évbe lépve pedig fontos tovább lépni, kezünk az eke szarvára téve előre nézni, és építkezni. Építeni az Isten Egyházát, hogy annak Magyar Református szárnya is minél szebben ragyogva dicsőítse Isten nagyságát, és irántunk való kegyelmét, és Jézus Krisztust, aki tegnap és ma és mindörökké ugyan az.

Sugár Tamás

Dinnyés József régie népek koncertje

2017. november 12-én 10 órakor
500 Nagyigmánd
Református Templomban
az Istenisztelet részeként
mindenkül szeretettel várunk

DUNÁNTÚLI REFORMÁTUSOK

Több mint tíz éve már, hogy először beszéltünk gyülekezeti tagokkal, presbiterekkel arról, hogy majd az 500. évfordulóra milyen emléktáblát készítettünk, és hova helyezzük majd azt. Teljes volt az egyetértés abban, hogy ugyan olyan színű és méretű követ helyezzünk majd el, mint a 400. évfordulás, azzal szimmetrikusan átellenben, a bejárat másik oldalára.

Akkor mindez olyan távolinak tűnt, de az idő repül, s eljött a nap. Megtelt a templom ünneplőkkel, közöttük a pozbai (Felvidék) testvérgyülekezetünk tagjaival. Szijj Ferencné presbiterasszony és Vörös László főgondnok leleplezték az emléktáblát, mely a kerület útmutatásai alapján készült. Hallhatunk két gyönyörű verset Kóvári Alexandra és Vincze Lujza hittanos diákok tolmácsolásában, s elérzékenyültünk Dukon András pozbai lelkipásztor köszöntő szavain, melyből áradt a szeretet és kötődés gyülekezetünk iránt.

Emlékfákat is ültettünk, kettőt. Egy hársfát Vörös László nagyigmándi főgondnok és Mente Róbert pozbai gondok ültettek el, egy tavasszal Pozbán elültetett hársfa párjaként, ezzel fejezve ki az évforduló napján is összetartozásunkat. Nem sokkal arrébb egy almafát ültettek el Pogrányi József presbiter és unokája, Kádár Bence hittanos diák. Lutherhez kötődve, a reformáció gene-

A Dunántúli Református Egyházkerület Közgyűlése 2017. október 28-án tartott ülésén, ünnepi nyilatkozatot fogadott el a Reformáció 500. évfordulójára való tekintettel. A nyilatkozatot a továbbmögött olvashatják.

A „Reformáció 500.” évfordulóján, az egy, szent és egyetemes Anyaszentegyház részeként, hálát adunk azért, hogy az Úr megtartotta népét, és egyházunkat, itt a Dunántúlon. Hálát adunk reformátorokrét, hitvalló őseinkért, mindazokért, akik az Ige egyházában, a hitben előttünk jártak (Zsidókhöz írt levél 13,7). Hálát adunk mindazokért, akik hitükről, szenvedést vállalva is tanúsítottak. Hálát adunk a reformáció minden áldásaiért, és áldott terheiért is.

Hisszük, hogy a feltámadott Úr, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz (Zsidókhöz írt levél 13,8), a világ kezdetétől fogva, annak végéig megőrzi az Ő népét (Heidelbergi Káté 54.).

Éppen ezért nem szününk meg könnyörögni Jézus Krisztus ügyéért (Filippi 4,6), és minden tőlünk

telhetőt megteszünk, az Úr erejét elkérve (Filippi 4,13), a ránk bízott drága kincs, valamint a ránk bízottak megőrzéséért (2Timóteus 1,14), továbbá nem szününk meg tisztán és hűséggel hirdetni az Isten Igéjét, Jézus Krisztus evangéliumát (1Korinthus 4,2; 2Korinthus 4,1-2; 2Timóteus 4,2).

Továbbra is tudjuk, hogy kiben hiszünk (2Timóteus 1,12), ezért bizonyossággal valljuk, hogy a feltámadott Jézus Krisztusban velünk az Isten (Máté 1,23), ha pedig Isten velünk, kicsoda lehetne ellenünk (Róma 8,31).

NYÍLT NAP A KERÉNYIBEN

A kömlödi Kerényi Béla Református Diakóniai Intézmények sok szempontból különleges intézmény. Most nem arra gondolok, hogy egy kicsi, mintegy 100 fős gyülekezet a fenntartója. Bár ez is megérne jó néhány sort, hogy beszéljünk erről a különlegességéről.

Az intézményünk arról is híres, hogy teljesen nyitott kapukkal működik. Ide bárki nyugodt szívvel bejöhét és ismerkedhet az itt élők mindennapjaival.

Számára különösen emlékezetes lesz 2017. október 21-e. Ezen a napon a templomban nt. Szemeti Ferenc lelkipásztor kiszolgáltatta számára a keresztség sákramentumát. Edina felnőtt keresztségben részesült. Beteljesedett hát amire oly nagyon készült, oly nagyon vágyott. Intézményünk vezetői vállalták a keresztszülő szerepét. Ők azok akik egyébként is igazgatják mindennapjait.

Talán ennek volt legnagyobb sikere, hiszen mindenki kipróbálhatta ének tehetségét.

Időközben elérkezett a nap egyik legjelentősebb eseménye, elkészült az ebéd.

Talán nem tűnik dicsekvésnek, de idén az ebédet e sorok írója készítette. Egy hatalmas üstben főtt meg a marhahúsból készült gulyásleves.

Már régóta vártam arra, hogy újból én készíthessem az ebédet, mert éveken keresztül a közvetlen szervezésben vettem részt, de most teljesült a vágyam, én főztem.

Talán nem is rosszul, mert az ebéd ideje alatt szépen elcsendesedett a társaság. Előkerültek a finomabbnál finomabb sütemények, amelyeket a gondozóink készítettek, sőt a faluból is többen hoztak olyat amit odahaza sütöttek. Ebéd után még sokáig együtt volt, közben egy kisebb asztalitenisz bajnokság is kialakult a jó időnek köszönhetően, a reggeli szűrős köd ugyanis időközben feloszlott. Mi „felnőttek” közben jókat beszélgettünk és természetesen mi is ültöttük a kis sárga labdát.

Gondozottjaink közül többen is kijárnak a faluba vásárolni, ügyet intézni. Van azonban egy nap az évben amikor nyílt napot rendezünk az intézményben. Ezen a napon programokat is szervezünk és jó szívvel látjuk a faluból hozzánk érkezőket.

A programok főleg gyermekprogramok, de a felnőttek is találnak maguknak akár játékokat, akár íjászkozhatnak is.

Az idei nyílt nap azonban az eddigiekénél is különlegesebbre sikerült.

Tudnunk kell, hogy gondozottjaink között olyanok is vannak, akiknek nincs családjuk és itt élnek a mi lakóotthonunkban. Azért is különleges ez, mert hiszen mi vagyunk az ő családjuk, mi vagyunk azok akikre a nap minden órájában számíthatnak.

Itt él velünk Edina is, aki Isten gyermekeként éli mindennapjait és rájött arra, hogy még közelebb kellene kerülnie Jézus Krisztus családjához.

Egy idő óta kérdezgette, hogy szerintünk Ő meg van-e kereszttelve. Mert bizony ha nincs, akkor Ő azt nagyon szeretné.

Edina állami gondozott volt és így valóban nem volt megkeresztelve.

A keresztelési szertatás után teljes gőzzel folytatódott a nyílt nap eseményszorozata Volt aki a kézműves foglalkozásokat választotta, volt aki az udvaron játszott. Lehetett az aszfalton különböző rajzokat készíteni. Időközben megérkezett hozzánk Ottó a zenész, aki egyszemélyes zenekarként szórakoztatta a gyerekeket, felnőtteket. Hozott ő rengeteg kareoke számot és azt kivétlenül keresztül játszotta az érdeklődőknek.

Miután már megkopott a társaság, következtetett a nap legizgalmasabb része, a takarítás, a rendrakás. Ebben most is, mint mindig intézményvezetőnk járt az élen és a ő jó példáját követve visszaállt az a rend amely mindig is meghatározója mi intézményünknek. Időközben a döntés is megszületett, természetesen lesz jövőre is nyílt nap a Kerényiben!

Bogáth István

„Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz”

(Zsidókhöz írt levél 13, 8.)

100 évvel ezelőtt eleink emléktáblákat helyeztek el a Reformáció 400. évfordulójára. A központilag meghatározott ige az 1. Korintus 3, 11. volt: „Mert más fundamentumot senki sem vethet a meglévő kivül, amely a Jézus Krisztus”. Akkor a hangsúlyt arra helyezték az ünneplő gyülekezetek, hogy az Egyház egész intézménye Jézus Krisztuson, az Isten Fián áll, s ez az alap olyan erős, hogy azt semmi meg nem ingathatja. Ezzel belesimultak a reformáció korának egyik fontos jelmondatába: Solus Christus, vagyis egyedül Jézus Krisztus.

100 év eltelt azóta. Rengeteg minden történt: béke és háború, Trianon, fasizmus és kommunizmus, ébredési mozgalmak és szekularizáció. Sok minden, amely megrengetni és megingatni látszott a biztosnak vélt alapokat is. Eleinknek hitvallása mégis irányt mutatott, hiszen bármi történt is Magyarországon vagy a nagyvilágban, ma is Jézus Krisztus hitünk egyedüli alapja.

Mai reformátusok 500. évét ünneplünk. Egy fél évezred hitvallásos szolgálatát. Emléktáblánkra ismét központilag választott ige kerül: „Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz”. Miközben 2017-ben számtalan rendezvényen ünnepeltünk és ünneplünk, mi is Krisztusra tekintünk. Ez időnként visszatekintés és számadás, időnként a jelen helyzetelemzése és értékelése, ugyanakkor a jövőbe vetett reménység és bizalom is. Hálával helyezzük el emléktábláinkat templomaink falán hálát adva hitvalló őseinkért, megköszönve a jelenben megtapasztalt isteni kegyelmet, és talán hitvallást téve az utánunk jövő nemzedékeknek arról, hogy hogyan tekintünk mi Jézus Krisztusra.

Az ige állításai közül az első kettőt tapasztalatból mondjuk. A tegnap számunkra már majd 2000 év. Az apostoloknak talán megdöbbenő felismerés volt az, hogy Jézus fizikai hiánya ellenére semmi nem változott. Szentleke által mindig és mindenütt ott volt, erősítette és vezette őket. Mennybemenelete után is Ő maradt a Mester, aki elküldte őket, hogy tegyenek tanítványokká minden népet. S Krisztus erejével felvértezve végezték a missziót.

A keresztyénség a világ legnagyobb vallásává nőtte ki magát. Pedig átesett üldöztetéseken, s időnként belső erők gyengítették. Erényei mellett sok bűnt is felhalmozott, s nem ritkán eltévedt a világ útvesztőiben, eltávolodva a bibliai tanítástól. Ő volt a megtartó ereje a sötét korokban is népének, s hisszük 500 évvel ezelőtt a Reformáció elindulását is az Ő világossága hívta életre. Újra felragyogott Krisztus igazi arca. Ő soha nem változott, de a róla szóló tanítás igen. Vissza kellett térni az alapokhoz. Ahhoz a fundamentumhoz, melyen kívül mást senki nem vethet. Ezt tette meg Luther, Zwingli és Kálvin; Huszár Gál, Méliusz Juhász Péter, Szenci Molnár Albert és a többiek. Nem kezdtek ők semmi újat, csak megtalálták Krisztus igazi arcát a Szentírásban, s csak őt prédikálták bármi áron.

Jézus ugyan az volt tegnap, akkor is, ha a tegnap kétezer esztendővel ölel fel. S persze többet is, hiszen Őreá nézve teremtett a világmindenség. De Ő a világ teremtése óta sem változott. Ugyan az a dicsőséges Fiú, aki életet adta az övéért a Golgota keresztnél.

Jézus ma is ugyanaz. 2017. október 31-én is. S hogy mit is jelent ez az „ugyanaz”?

Jézus a Szentháromság Isten második személye, a Fiú Isten. Ő az Isten Fia, a betlehemi csecsemő. Ő az Úr szenvedő szolgálója, aki a mi vétkeinket vitte fel a keresztfára. Ő a csodatévő és gyógyító Emberfia, és Ő az a tanító, aki úgy tanít, mint akinek hatalma van. Ő a mi Megváltónk, az Isten Báránya, akinek szívét mégis könnyedén átjárja a római katona lándzsája. De Ő a Feltámadott, a Dicsőséges, aki ül az Atya Istennek jobbán és Uralkodik örökkön örökké.

Ő a mi közbenjárónk a mennyben, aki készíti nekünk a helyet. S Ő az, akit visszavárunk - majd egyszer, az idők végén. Ő a tökéletes próféta, főpap és király. Ő az életnek kenyere, a jó pásztor, a világ világossága és az ajtó. Ő az igazi szőlőtő, az út az igazság és az élet. Ő a feltámadás, az alfa és az Omega.

Ő minden mindenkben. S amikor félelem szállja meg szívünket, amikor életünk romokban hever, akkor Ő az, aki megáll mellettünk, lecsendesíti a vihart és azt mondja: „Ne féljete, én vagyok!”

Ki lehet-e mondani a kimondhatatlant? Szavakba lehet-e önteni mindazt, amit Jézus Krisztus jelent ma az Ő Egyháza, s minden egyes híve számára?

Talán csak ennyit mondhatunk: Ő ugyanaz. „Nem változik az Ő, és az lesz, aki volt” Ugyanaz, akiben eleink is kétezer éven át hittek, akit reformátoraink újra felfedeztek, akiről nagymamánk oly sok szép történetet mondtak nekünk, s akihez imádságaink szavai szállnak ma is minden reggel és este. Ugyanaz, a megígért, az alap, akin az Egyház hite ma is megingathatatlanul áll, s aki ma is életeteket formál át hatalmával. Ugyanaz.

Holnap is. Száz év múlva is. Mindörökké ugyan az. Benne van a jövő, a reménység. Egyszer egy professzorunk mondta: „Isten megígérte, hogy az Egyház örök. Mindig lesz Istennek népe, amíg a világ világ. Azt azonban nem ígérte, hogy a református egyház örök. Ez rajtunk is múlik.”

Szeretem egyházamat és ragaszkodom hozzá. Tisztában vagyok erenyeivel és gyengeségeivel egyaránt. Büszke vagyok református örökségünkre, s látom küszködését, gyengülését a mában. Az 500 éves évforduló mérföldkő is lehet. Lehet egy állomás a lejtőn, melyről majd megemlékeznek a jövőben: „a reformátusok még egyszer megpróbálták összeszedni magukat”. De lehet egy új kezdet: az ébredés, a megújulás kezdete.

Új reformációra nincs szükség. Hitvallásos irataink ma is kristálytiszták és igazak. De szükség van a szívünk lánghatására és a hitünk szárnyalására, hogy a reformációnak és a református egyháznak jövője is legyen.

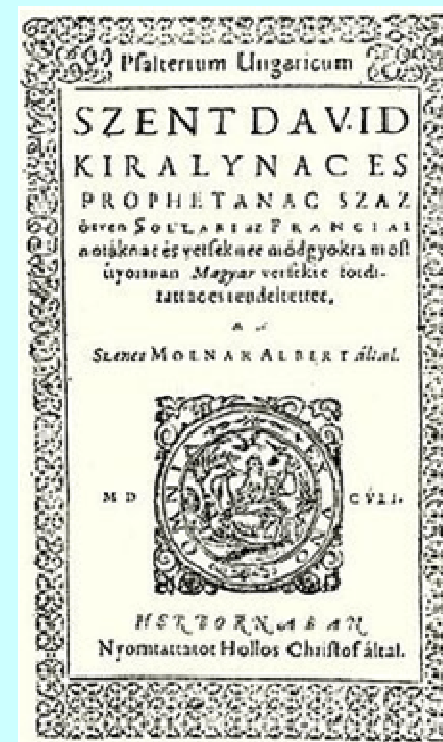
Jézus Krisztus tagnap, ma és mindörökké ugyanaz, mi vagyunk csupán azok, akik változunk. Ő az Ő népet, ahogyan a múltban, úgy a jövőben is irányítani és vezetni fogja, s majd egyszer visszatér, hogy újjá teremtse mindent. Hogy mikor, azt nem tudjuk, de hogy el fog jönni, s nekünk meg kell állni előtte, az bizonyos. Adja az Úr Isten, hogy az 500. évforduló ne csupán emlékvévként, de a megerősödés és lelki megújulás éveként vonuljon be a történelemben. Hogy Egyházunk szolgálja tudja teljes szívvel Őt, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Ámen

Sugár Tamás

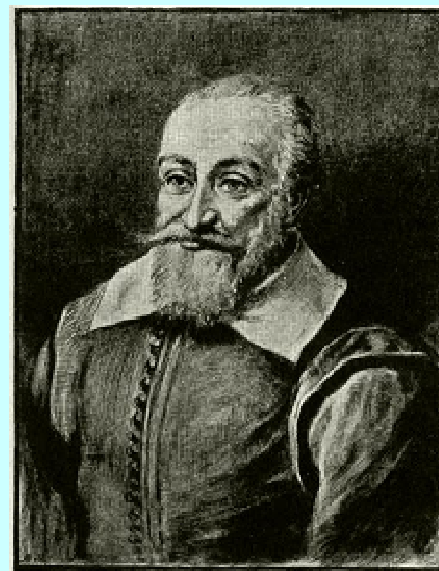
GYEREKSAROK

Biztosan ti is szerettek énekelni templomban, táborban. De talán megfigyelétek már, hogy sok gyerek és felnőtt nem szeret énekelni és nem is énekel. Pedig aki énekel az kétszeresen imádkozik Istenhez. Amikor a református énekeskönyvünket elől kinyitjuk azt olvassuk **zsoltárok**. Ezeket az énekeket zsidó nyelven írták, a zsoltár szó annyit jelent: lelki ének. De akkor hogyan énekeljük magyarul, kérdezhettek?! Úgy, hogy volt egy szorgalmas református tudós férfi, Szenci Molnár Albert, aki lefordította, versbe szedte a zsidó verssorokat. A híres bibliafordító, Károli Gáspár kortársa volt. Róla szeretnék írni nektek.

Mint a neve is mutatja, Szenc városában született. Szülei nagy szeretetben, de nagy szegénységben is nevelték. Amikor 12 éves lett, édesanyja meghalt. Mi legyen most már ezzel az okos fiúval? Elkallódik? Ekkor egy idősebb vándordiak vette maga mellé, de bizony

keserves volt mellette az élet. Váratlan halálakor a fiatal Albert éppen Gönc közelében tartózkodott. Ott nagy csudát láthatott, hiszen Károli Gáspár és lelkészársai a teljes magyar nyelvű Biblia kiadásán dolgoztak. Albert beállt kéziratot hordani. Nagy megtiszteltetés volt számára, hogy segíthet e szent

munkában. Elhatározta, hogy ha Isten megsegíti, ő is valami nagy dolgot szeretne adni a református magyar népnek. Innen Debrecenbe ment, majd Witten-

berg, Heidelberg iskolái következtek. Innen jutott el Genfbe, ahol amikor elhaladt a református templom mellett, csodálatos dallammal hallotta énekelni Dávid zsoltárait. Ott Marot Kelemen és Goudimel tette énekelhetővé Isten csodás ígeit. -Én is ezt teszem magyarul! - határozta el az ifjú. De nehezen talált valakit, aki támogatná a kiadást, hiszen ő alig 100 nap alatt versbe szedte magyar nyelven a zsoltárokat, de azt ki nyomtatni, erre nem volt pénze. Isten azonban munkálkodott egy Raabe Krisztof nevű német kiadó által. Ő, mivel megmenekült a pestis betegségből, Isten iránti hálából segítette a zsoltárok kiadásában. Így tudjuk mi ma is az ő áldásos munkája által magyar nyelven énekelni a zsoltárokat. Szenci sokat nélkülözött, de mindig azon gondolkodott, hogyan lehet áldássá Isten és az emberek számára. Tedd ezt te is!

Gercsei Judit

EGY CSIPETNYI SÓVAL

„CUM GRANO SALIS” – Egy csipetnyi sóval...
Lorántffy Zsuzsanna konyhája

Ácson, a Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtárban került sor a „Cum grano salis” – „egy csipetnyi sóval” című könyv bemutatására. A Lorántffy Zsuzsanna konyhájáról szóló „Cum grano salis” című könyvet a sárospataki református gyülekezet adta ki. Bemutatta dr. Fodorné dr. Nagy Sarolta teológiai tanár, református lelkész. Az alkalom az ácsi gyülekezet szervezésében került megrendezésre. Nagy Sarolta Ácson született, így mint a gyülekezetből elindult lelkész is „haza hívtuk”, aki a vasárnap délelőtti istentiszteleten az igehirdetés szolgálatát végezte. Délután pedig egy a reformációi évfordulóhoz kapcsolódó, mégis különleges élményben volt részünk általa. Az „Egy csipetnyi sóval” magyar című, gyönyörű, színes kiállítású könyv a reneszánsz étkezést, a fejedelmi udvar konyháját, a Rákóczi-Lorántffy „miliót” mutatja be élvezetes módon. Nem a szó szoros értelmében vett szakácskönyv, mert a kor családi életéről, étkezési kultúrájáról, Rákóczi György és Lorántffy Zsuzsanna meghitt kapcsolatáról tartalmaz értékes információkat. Ugyanakkor bibliai idézetekkel, hitről vallott állásfoglalásokkal tarkít-

va a fejedelmi pár mély bibliai életébe is bepillantást enged. És természetesen recepteket ad! Márki Bertalan István királyi mesterszakács és Kővér Zsolt cukrászmester forráskutatás alapján állította össze és fésülte ma is elkészíthetővé a fejedelmi étkeket. A könyv mindenképpen különös színfolt a reformációs évforduló kapcsán. Nagy Sarolta elmondása szerint egyaránt helye van a konyhában, a sütés-főzés „kézügyében”, de a feltöltődés, a kapcsolódás perceiben is kiválóan alkalmas. A jelenlévők ezt a könyv kézbe vételével meg is tapasztalhatták, és hogy egyetértettek vele, annak bizonyossága, hogy minden példány el is kelt a helyszínen! A könyv eladott példányainak ára stílusosan a pataki gyülekezet által építendő kemence költségeit szolgálja. Kívánjuk, hogy mihamarabb eben a kemencében készülhessenek a fejedelmi ételek!

Gercsei Zsolt

TISZTELETKOSZORÚK A BOKODI TEMETŐBEN

Bokodon 2017. október 25.-n, a helyi Nyugdíjas Klub ismét „Tisztelet koszorúkat”, helyezte el a település jelentősebb személyeinek síremlékeire. A koszorú, a megbecsülés és tiszteletadás azok előtt, akik a közösségért fáradoztak, és itt van a végső nyughelyük. A múlt évben célként határozták meg, hogy a temetőbe látogatók ezúton is megismerjék községük jeles személye-

it. (Tervezik egy tájékoztató füzet megjelentetését is.)

A néma főhajtáson részt vett a Nyugdíjas Klub vezetőségén kívül Kovács Tamás református és Juhász Dénes

evangélikus lelkész.

Az Eszterházy uradalom a sírkert mai helyét 1822. év második felében jelölte ki. (Korábban a református templomtól DK-irányban volt a temető.) A három vallásfelekezet: református, evangélikus és a katolikus egyház osztozott a területen. Felszentelésére 1823. január 2.-án került sor, ahol Gaál Zsigmond ref. lelkész, Pusztay Márton evangélikus lelkész és a dadi plébános végezte el a szertartást.

Bokodon a bírók Pataki György volt. A temetőt 1863-ban bővítették és ekkor kaptak a Dad felé vezető úton az izraelita vallás helyi követői 150 négyszögöl földterületet sírkert céljára.

A tisztelet koszorúk elhelyezése, a világháborúk hősi halottai, a bányakatasztrófák áldozatai, lelkészek, bírók, tanácsi és termelőszövetkezeti vezetők és egyéb köztisztviselők álló jelentős

személyiségek előtti főhajtás. Összesen 60 sírkövet ékesítettek a megemlékezés jelével.

Református temetőben, többek között: Szabó István az I világháború hősi halottja,

Barsi Sándor református lelkész, Székely Ilona postamester, Akóts István sütőmester, gondnok, presbiter.

Evangélikus temetőben:

Tessedik Sámuel evangélikus lelkész, Pohánka Sándor evangélikus lelkész, Dr. Mikolás Andor II. Világháború hősi halottja

Németh Sándor bányaszerencsétlenség áldozata,

Pataki Pál főjegyző, Pataki Sándor igaztanító,

Németh Ferenc bíró,

Csonka László tűzoltó parancsnok,

Katolikus temetőben:

Scherlein János tanácselnök,

Walter Alajos tsz elnök,

Friebeisz Alajos körzeti orvos,

Pallini Inkey Dénes a II. Világháború hősi halottja,

Szabó György főjegyző.

Szücs János

PÓSA LAJOS: A HAZÁÉRT

Isten, ki szemedet mindig nyitva tartod,
Még a féregtől se fordítod el arcod,
Látod a jövődöt csakúgy, mint a múltat,
Bölcs gondoskodásod soha el nem múlhat,
Nemzetek sorsát intézed egedből,
Vezeted napfényen, árnyékon keresztül:
Függjön tekinteted a mi szép hazánkon,
Minden porszemére töled áldás szálljon!

Te tudod legjobban: drága föld ez nekünk,
Minden talpalatját megáztatta vérünk.
Őseink porából fakad itt a fűszál,
Végig a levegőn az ő sóhajuk száll.
Századok keservét hordozza a szellő,
Honfityász az égen a fekete felhő,
Tisza, Duna, Sajó könnyeinkből támadt –
Óh nagy Isten, áldd meg a mi szép hazánkat!

Hamvaikat őrizd, kik a honért haltak,
Parancsolj, Uram, az égi madaraknak:
Hadd menjenek széjjel, szóljanak mindnyájan
Sírjaikon szerte a magyar hazában.
Adj nekik pihenést, üdvözítő álmot,
Legyen csontjaiknak nyugodalma áldott!
Kegyeletes utód szórja be virággal
S tanuljon a portól századokon által.

Áldd meg, kik javát munkálják a honnak,
Hírnevén, örömén híven fáradoznak!
Gyűjts lelkükben erős, tündöklő világot!
Lehelj a szívükbe olthatatlan lángot!
Hadd mutassa e két égő fákllya fénye:
Hol van a haladás nemzeti ösvénye.
És ha megtalálták: útjokat ne fedd el!
Igazítsd a célhoz szent segedelemmel!

Add, hogy virágozzék békén Magyarországon,
Ragyogja be földjét az arany szabad-

ság.
Hegyei közt boldog népnek dala zengjen,
Messze róna síkján sárga kalász rengjen.
Sátoros erdőben szapora vad járjon,
Ízes hal cikázzék gyöngyöző hullámon.
Mesterség, művészet, tudomány fejlődjék,
Szálljon a hazára koszorú, dicsőség!

És ha vész fenyeget, harsona megharson:
Kardjaink élére szállj zúgó viharban!
Csapj le, mint a villám, ellenség hadára!
Ne érezze sarkát szép hazánk határa!
Szállj, mint eleven tűz, lobogással égve,
Honszerelem gyanánt mindnyájunk szívébe!
Bátoríts, vezérelj tartós diadalra!
Szabadság Istene, vigyázz a magyarra!

"JÉZUS AZ ÉN REMÉNYSÉGEM"

Kiállítás megnyitó beszéd 2017. szept. 22, Tatabánya „Jézus az én reménységem...”

A reformáció 500. évfordulóján rendezett kiállításnak nem lehetett volna frappánsabb, a dolog lényegét jobban megragadó címet választani. Benne van a reformáció nagy felismerése: „Solus Christus” – csak Krisztus által van szabadulásunk, üdvösségünk. A Jézus Krisztus által az Atyához vezető út reménysége csendül ki a címből. Benne van azután a személyes hit, elköteleződés Jézus és az Ő egyháza iránt: az „én” Jézusom, az én Megváltóm adja nekem személyesen önmagát, ezáltal pedig az örök életet már e földön. És ezek alapján benne van a címben a személyes reménység is, ami az Isten dolgait a mindennapi életbe hozza. Nem úgy, hogy belevész a mindennapok reménytelenségébe, hanem úgy, hogy a mindennapokban jelent erőt, kapaszkodót, a reménytelenség ellenére is reménykedővé tesz. A frappáns cím –nem kisebbítve kijelölőjének munkáját – tulajdonképpen fémbe vésve két gyülekezet úrasztali kenyérszótó tányérjába van vésve, évszázadok óta. És évszázadok óta e tányérokra kapja a kenyeret az úrvacsorában. Mondhatjuk, hogy évszázadok óta így él és fohászodik az egyházmegye közössége: „JÉZUS AZ ÉN REMÉNYSÉGEM, ÉLETEM ÉS ÜDVÖSSÉGEM. ESZEM EZ TÁNYÉRRUL LEKI ÉTELT, MELY MEGVIDÁMÍJTJA LELKEMET. JÉZUS ADJAD A TE SZENT LELKEDET, HOGY ÉLJEN LELKEM TEBENNE.” Mindkét úrasztali tányér a 17. század derekán készült, amikor egyházmegyénk szervezileg megalakult. Így a cím, a kor máris a „miénk” –tehát a kiállítás címében az is benne van, hogy rólunk, a Komárom-Esztergom megye területén, a Tatai Református Egyházmegye kebelében élő reformátusokról van szó.

A reformáció 1517 október 31-én hódító útjára induló üzenete az 1520-as években Komárom német helyőrségén keresztül már itt van vidékünkön. Enyingi Török Bálint, a gesztesi uradalomhoz tartozó birtokait már az 1530-as évekre reformálja, úgy, hogy a nyitrai püspökség területére innen viz reformátorokat. Hogy a Tatai egyházmegye

„csak” a 17. század közepén szerveződik, annak oka a török világ, illetve az ebből fakadó hadjárások és pusztítás. Az elnéptelenedő terület a 17. század elején a vallásszabadságot biztosító bécsi, még inkább az ugyancsak 1606-ban megkötött zsitvatoroki békének köszönhetően kezd újra benépesülni. A lassan újjászerveződő élet két jelképes tárgya is lehetne két itt kiállított kehely. Az egyik még a 15-16. század fordulóján katolikus plébánia számára készült, de a reformációra tért falu egyszerűen tovább használta, használja. A folyamatos élet, a túlélés szimbóluma lehetne. A másik a maga egyszerűségében a szegényebb világot, de a református puritánságot is jelképezi. 1614-es év számával egyházmegyénk legrégebbi dátumot viselő emléke, amely az új hazájában megtelepedett, reménységgel szerveződő gyülekezet jelképe lehetne. A lassan benépesülő környék az 1650-es évekig a Komáromi egyházmegyehez tartozik, majd 1652-ben, mivel a

szaporodó gyülekezeteknek szüksége van közelebb élő, elérhető vezetőre, e területből alakul meg a Tatai Református Egyházmegye. Nevét első esperesének székhelye után kapta: Mányoki Mihály, egyházmegyénk első esperese tatai lelkész volt. Kiállításunk tehát ezekben az évszázadokban tárgyiasult hitvallásokot mutat be. E tárgyak ugyanis elsősorban nem művészi értékük miatt fontosak nekünk. Hanem azért, mert mögöttük egy közösség (gyülekezet) vagy egy magánszemély kegyessége, hitvallása áll. Ezt a kegyességből fakadó adományozó lelkületet a bibliafordító Károli Gáspár így öntötte klasszikussá vált szavakba: „Az Isten és az én jó lelkiismeretem nekem bizonyosságom, hogy nem egyebet, hanem a nagy Istennek tisztességére az ő

házának épülésére néztem e dologban. Szabad mindennek az Isten házába ajándékot vinni. Egyebek vigyenek aranyat, ezüstöt, drágakövet, én azt viszem, amit vihetek: magyar nyelven az egész Bibliát.” Bár a bibliafordítás kapcsán születnek e szavak, általános érvényűek a tekintetben, hogy: 1, „Isten tisztességére”, azaz dicsőségére és egyháza épülésére, 2, szabad mindenkinek az Isten házába ajándékot vinni, 3, és pedig azt, amit vihet – amihez tehetsége van, amire lelke indítja. Így válik egyenértékűvé a gazdag patrónus által adományozott pompás kehely vagy terítő a jobbágygazda vagy parasztleány által adott ónpohárral, népi szötteffel vagy cserépkorsóval. Így mutatják e tárgyak fél évszázad istentiszteletét, a szokások, liturgia változását vagy épp állandóságát. Mutatják a gazdasági-politikai változásokat: a szegények ezüstjének nevezett ónedények a szűkebb napokat, az aranyozott ezüst tárgyak a jobb időket. De mutatják az istentisztelet közösségi jellege mellett az egyéni kegyesség megnyilvánulásait is. Mutatják a szereteágazó gyülekezeti életet, amelynek pl. egyik szép szelete az énekkarok működése vagy az egyházi iskolák fennállása. Az installációkon keresztül mutatják a „templom” és a „hivatal” bár nagyon különböző, de mégis elválaszthatatlan egységét, mely az „e világban”(hivatali rendben), de „nem e világ szerint” (istentiszteleti rendben) élő e g y h á z s a j á t j a .

Köszönettel fordulunk Tatabánya Város Múzeumához, munkatársaihoz, Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzatához, Polgármester Úrhoz, hogy befogadták e kiállítást. Megköszönöm a Tatai egyházmegye gyülekezeteinek, hogy féltve őrzött értékeiket rendelkezésünkre bocsátották. Mert –és ezzel szeretném befejezni: e tárgyak elsősorban nem múzeumi tárgyak, hanem közülük sok ma is használatban van: keresztelnek vele, úrvacsorát osztanak, leterítik az úrasztalát. Vagyis: évszázadok óta ugyanazt teszik, mint ami a templomokban történik az ige és e tárgyak által. Hirdetik: „Jézus az én reménységem...”

Gerecsei Zsolt egyházmegyei gyűjtmenyi előadó